

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku Szkoły [...] w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanego A.G.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 listopada 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Szkoły (...) w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Szkoły (...) w W., wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 grudnia 2015 r., oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. z dnia 8 kwietnia 2015 r., uznającej, że zainteresowany podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca Szkoły (...).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła odwołująca się Szkoła (...), zaskarżając go w całości. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego, to jest: (-)

art. 65 § 1 w związku z art. 65 § 2 k.c., przez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię, polegające na nieuwzględnieniu zgodnej woli stron umowy, a także na braku uwzględnienia ustalonych zwyczajów, praktyki uczelnianej oraz zasad współżycia społecznego, co skutkowało uznaniem, że zawarte przez skarżącą umowy były umowami starannego działania, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych umów winna doprowadzić do wniosku, że zawarte umowy były umowami o dzieło; (-) art. 353¹ k.c., przez jego błędne niezastosowanie i pominięcie w toku dokonywania oceny spornych umów zasady swobody umów rozumianej jako prawo do wyboru rodzaju umowy, na podstawie której ma być wykonywana praca, a także prawa swobodnego ukształtowania stosunku prawnego według własnego przekonania w sytuacji, gdy wyznaczone ustawą granice swobody umów nie zostały przekroczone; (-) art. 627 k.c., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że opracowanie i sporządzenie konspektu wykładu naukowego, a następnie wygłoszenie cyklu wykładów na jeden określony temat w oparciu o wyżej wymieniony autorski konspekt stanowi wykonanie umowy starannego działania, a nie umowy rezultatu, co skutkowało niewłaściwym zastosowaniem powołanego przepisu wyrażającym się w niezakwalifikowaniu spornych umów jako umów o dzieło, czego konsekwencją był obowiązek objęcia A.G. ubezpieczeniem społecznym; (-) art. 6 k.c., przez przypisanie obowiązku ponoszenia ciężaru dowodu odwołującej się, podczas gdy prawidłowo powinien on spoczywać na organie rentowym jako stronie wywodzącej skutki prawne z tytułu podjętej i zaskarżonej decyzji; (-) art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 i art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.), art. 81 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1510 ze zm.) oraz art. 750 k.c., przez błędną wykładnię i przyjęcie, że zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, należało stwierdzić obowiązek płatnika w zakresie zgłoszenia i obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, wypadkowego oraz zdrowotnego osób wykonujących realizację procesu dydaktycznego w oparciu o umowę o dzieło w

rozumieniu art. 627 k.c.; (-) art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1191 ze zm.), przez jego niezastosowanie, przejawiające się zignorowaniem faktu, że praca stworzona przez ubezpieczonego stanowiła utwór chroniony prawem autorskim. Skarżąca zarzuciła również naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.c., przez nieustosunkowanie się przez Sąd Apelacyjny w (...) do istotnych zarzutów podniesionych w apelacji pozwanej, a w szczególności zarzutu naruszenia art. 6 k.c. oraz przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła potrzebą wykładni przepisów prawa: art. 5 k.c. w związku z art. 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, budzących poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności interpretacyjne w praktycznym ich stosowaniu, oraz 6 k.c. w związku z art. 627 k.c. i art. 278 § 1 k.p.c., wskazując, że definicja umowy o dzieło nieustannie rodzi poważne wątpliwości interpretacyjne na gruncie konkretnych okoliczności, a w szczególności, że dalszego wyjaśnienia wymagają elementy istotne przy umowach na realizację wykładu. W tym kontekście skarżąca sformułowała następujące pytania: (1) czy biorąc pod uwagę panujące dotąd zwyczaje i przyjętą powszechnie praktykę zawierania umów na przygotowanie i realizację wykładu, w świetle art. 5 k.c. w związku z art. 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, możliwa jest po pięciu, sześciu latach od dnia zakończenia realizacji umowy, zmiana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jej rodzaju; (2) czy określenie, jakiego rodzaju powinny to być umowy, których przedmiotem była specjalistyczna wiedza, może nastąpić bez wiedzy specjalisty biegłego w tym zakresie, biorąc pod uwagę, że wiedza przedstawiana na wykładzie dotyczyła osób z wykształceniem wyższym, posiadających tytuł licencjata bądź magistra w zakresie inżynierii i nie dotyczyła wiedzy powszechnie znanej na poziomie ogólnodostępnym; (3) czy ocena rodzaju umowy i rezultatów z zakresu wiedzy zdobywanej na studiach podyplomowych bądź doktoranckich może być dokonywana przez organy ubezpieczeń społecznych bez posłużenia się wiedzą biegłych specjalistów w tym zakresie; (4) czy w kontekście art. 6 k.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim organ rentowy zakwestionował płatnikowi

składek rodzaj zawartej przez niego umowy, której przedmiotem było: „Archeologia ogrodowa na przykładzie założenia ogrodowego w W.” i organ ten nie przeprowadził żadnego dowodu w sprawie, w tym nie powołał biegłych z tych specjalności, mógł wywodzić skutki prawne ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci zmiany rodzaju umowy. Skarżąca wskazała, że rzeczą powszechnie przyjętą w kręgach akademickich w całej Polsce dotychczas było, iż umowy, których przedmiot odpowiadał określonemu w zdaniu poprzednim, były zawierane jako umowy o dzieło. Strony zgodnie przyjmowały, że przedmiot tych umów ma na celu utworzenie i wykonanie autorskiego dzieła, które to czynności nie stoją w sprzeczności z naturą stosunku prawnego, z ustawą, ani nie naruszają zasad współżycia społecznego. Umowy, które podlegały kontroli organu rentowego w dacie, gdy były zawierane, były zgodne z panującymi poglądami doktryny i orzecznictwa sądowego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., sygn. akt I PKN 429/00 i z dnia 27 sierpnia 2013 r., sygn. akt II UK 26/13). Skarżąca podkreśliła, że strony zawierając umowę, miały na uwadze towarzyszące w tamtym czasie okoliczności sprawy, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. Stąd umowy te, zgodnie z art. 353¹ k.c., nie sprzeciwiają się właściwości naturze stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego i były zgodnie przez wszystkich uznane jako umowy o dzieło. Umowy zawarte przez wykładowców i skarżącą były czynnościami przynoszącymi konkretny materialny rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Procesu nauki nie można traktować jako efektu ubocznego dostarczenia autorskiego programu nauczania. Skarżąca podniosła również, że kolejnym, piątym, istotnym zagadnieniem prawnym w tej sprawie jest ustalenie, zgodnie z art. 6 k.c. w związku z art. 627 k.c. i art. 278 § 1 k.p.c., czy organy rentowe mogą kwestionować podstawę i rodzaj zawartej umowy w przypadkach, gdy strony umowy umawiają się na rezultat, który jest wynikiem specjalistycznej wiedzy, doświadczenia, umiejętności i znajomości przedmiotu.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a także o zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony

do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania przez autora skargi, że na podstawie tych samych przepisów prawnych w różnych sprawach tego samego rodzaju podejmowane są rozbieżne rozstrzygnięcia sądowe, które to rozbieżności nie znajdują przekonującego uzasadnienia w różnicach wynikających z ustaleń sądu dotyczących okoliczności faktycznych lub prawnych w tychże sprawach. Konieczne jest opisanie owych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a nadto przedstawienie przez skarżącego własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2003 r., I PZ 124/02, LEX nr 1130960; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Przesłanka ta wymaga więc wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się też sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przedmiotem wykładni w ramach istotnego zagadnienia prawnego mogą być jedynie przepisy powołane w podstawach kasacyjnych. Odnosząc powyższe uwagi do twierdzeń i argumentacji zawartych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, trzeba podkreślić, że ani art. 5 k.c. ani 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, na podstawie których skonstruowane zostało

zagadnienie pierwsze, nie zostały ujęte w podstawach kasacyjnych. Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż jego rozstrzygnięcie nie będzie miało wpływu na wynik sprawy. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpatruje bowiem skargę kasacyjną wyłącznie w ramach podstaw sformułowanych przez stronę skarżącą i nie może wyjść w swoich rozważaniach poza te podstawy. Nie może więc uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane w podstawach kasacyjnych. Sąd Najwyższy nie jest wszak uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego dotyczy podstawa skargi. Nie może także zastąpić strony skarżącej w wyborze podstawy kasacyjnej oraz w przytoczeniu przepisów, które mogłyby być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Zauważyć też należy, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniał, iż do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego. Rygoryzm prawa publicznego nie może być łagodzony konstrukcją nadużycia prawa podmiotowego przewidzianą w art. 5 k.c. lub w art. 8 k.p. Zarzut ten (nadużycia prawa podmiotowego, albo czynienia ze swego prawa podmiotowego użytku niezgodnego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa) w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych musiałby być odniesiony do czynności organu rentowego, który - wydając decyzję - nie korzysta ze swoich praw podmiotowych (regulowanych prawem prywatnym - Kodeksem cywilnym lub Kodeksem pracy), lecz realizuje ustawowe kompetencje organu władzy publicznej. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 5 k.c. nie ma zastosowania, zaś materialnoprawną podstawą świadczeń emerytalno-rentowych mogą być tylko przepisy prawa, a nie zasady współżycia społecznego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1986 r., II URN 96/86, Służba Pracownicza 1987 nr 3; z dnia 29 października 1997 r., II UKN 311/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 465; z dnia 26 maja 1999 r., II UKN 669/98, LEX nr 577278; z dnia 12 stycznia 2000 r., II UKN 293/99, OSNAPiUS 2001 nr 9, poz. 321 – notka oraz postanowienie z dnia 26 maja 1999 r., II UKN 670/98, LEX nr 1632246).

Co do kolejnych podnoszonych przez skarżącą kwestii prawnych, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 marca 2018 r., II UK 262/17 (LEX nr 2499800) oraz wyroku z dnia 6 września 2018 r., II UK 236/17 (OSNP 2019 nr 4, poz. 50) wskazał, że autorski charakter przedmiotu umowy nie ma wpływu na rozróżnianie umów o dzieło od pozostałych umów cywilnoprawnych. Utwór w rozumieniu prawa autorskiego nie przesądza istnienia dzieła w ujęciu Kodeksu cywilnego. Artykuł 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i art. 627 k.c. nie muszą mieć wspólnego zakresu. Dziełem mogą być umowy, które nie mają charakteru autorskiego. Prawo autorskie jest też samodzielną regulacją, z której wcale nie wynika, że o autorskim charakterze umowy przesądza tylko wykonanie jej w ramach umowy o dzieło. Utwór w rozumieniu prawa autorskiego może być dziełem w rozumieniu art. 627 k.c., jeżeli powstał w ramach umowy o dzieło. Nie jest to reguła zamknięta, gdyż utwór może powstać również w wykonywaniu stosunku pracy (art. 12 i 14 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych) lub umowy o świadczenie usług. Utwór w rozumieniu prawa autorskiego nie determinuje bezwzględnie rodzaju umowy (o dzieło lub wykonywanie usługi). W konsekwencji, co do zasady, wygłoszony wykład może stanowić przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze i być przedmiotem umowy o dzieło, ale o takiej kwalifikacji decydują kryteria umożliwiające odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług, o których między innymi wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2018 r., II UK 236/17.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się również uwagę, że skoro wola stron nie może zmieniać ustawy, to strony nie mogą nazwać umową o dzieło zobowiązania, którego przedmiotem nie jest dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Okoliczność, że strony umowy określiły łączący je stosunek prawny jako umowę o dzieło, eksponując w ten sposób jej charakter, nie jest zatem elementem decydującym samodzielnie o rodzaju zobowiązania, które ostatecznie - z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy - określa sąd (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09, LEX nr 604221; z dnia 26 marca 2013 r., II UK 201/12, LEX nr 1618766; z dnia 21 marca 2013 r., III CSK 216/12, LEX nr 1324298; z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 313/15, LEX nr 2111409).

Oznacza to, że strony, korzystając ze swobody umów, nie mogą ukształtować stosunku prawnego w ten sposób, że nie odpowiadałby on podstawowym cechom charakterystycznym dla obowiązującego w polskim systemie prawnym modelu stosunku obligacyjnego lub też modelu określonego rodzaju zobowiązania. Zatem strony nie mogą nadać więzi prawnej przymiotu umowy o dzieło umowy, jeśli wynikające z tej umowy relacje (prawa i obowiązki stron) nie odpowiadają właściwości tego stosunku prawnego. Wyrażona w art. 353¹ k.c. zasada swobody umów, w myśl której stronom umowy gwarantuje się możliwość wyboru rodzaju stosunku prawnego, który będzie je łączył, nie oznacza dowolności kreowania stosunków prawnych, bowiem już z treści art. 353¹ k.c. wynika, że treść umowy nie może sprzeciwiać się naturze danego stosunku prawnego.

W odniesieniu do sformułowanego przez skarżącą zagadnienia drugiego, trzeciego i czwartego godzi się zauważyć, że kwalifikacja prawna umowy jako umowy o dzieło bądź umowy o świadczenie usług nie wymaga wiadomości specjalnych z tej dziedziny wiedzy, której dotyczy wykład, bowiem o kwalifikacji tej decydują przepisy prawa (ich wykładnia zastrzeżona do kompetencji orzekającego sądu), których prawidłowość zastosowania zależy od ustaleń faktycznych dotyczących konkretnego przypadku. Z kolei pojęcie „wiadomości specjalne” z art. 278 § 1 k.p.c. (który również nie został powołany w podstawach kasacyjnych) nie obejmuje wiedzy dotyczącej treści obowiązującego prawa i reguł jego tłumaczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 1 lipca 1998 r., I PKN 203/98, OSNAPiUS 1999 nr 15 poz. 478). Nie jest bowiem rolą biegłego rozstrzyganie zagadnień prawnych, a jedynie naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych, przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 4 marca 2008 r., IV CSK 496/07, LEX nr 465046).

Należy też podkreślić, że art. 6 k.c. dotyczy materialnoprawnego rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu przed sądem. Podobnie art. 278 § 1 k.p.c. odnosi się do obowiązków procesowych sądu. Tymczasem skarżąca w zagadnieniu czwartym i piątym odnosi te przepisy do postępowania administracyjnego przed organem rentowym, pytając, czy organ ten miał obowiązek przeprowadzenia w tym postępowaniu dowodu z opinii biegłych, aby skutecznie zakwestionować rodzaj

umowy, a także czy organ rentowy mógł kwestionować podstawę i rodzaj zawartej umowy.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

as